

Sınıf Yönetimi ve İstenmeyen Davranışlar

Sınıfta, istenmeyen davranış örnekleri konusunda uzun bir listesi yapılabilmesine karşın bunların başlıcaları aşağıda sıralanmıştır:

Bunlardan bazıları, başkalarına bir biçimde zarar veren davranışlardır. Örneğin; sınıfa geç gelmek, sınıfa gürültüyle girmek, başkalarına bağırarak, üzerine yürümek, tartaklamak, tehdit etmek, saldırmak; haşın davranmak; arkadaşlarına hükmetmek; zorbalık yapmak; makul eleştirilere düşmanca tepki göstermek; kırıncı ve küfürlü konuşmak, sözle taciz etme, arkadaşlarına sahte ithamlar yöneltmek, hile yapmak, paylaşma eksikliği; nedensiz devamsızlık, sınıftan izinsiz ayrılmak, sınıfta izinsiz dolaşmak, dersi dinlememek, başkalarının ders çalışmasını ve dinlemesini engellemek, başarısızlığından dolayı başkasını suçlamak; kibirli davranmak; konuşarak veya nesnelere vuruşturarak gürültü yapmak, ıslık çalmak, sınıfın çevresinde koşmak, sıra ve masanın üstüne çıkmak, devamlı söz almadan konuşmak, sürekli konuşmak, fısıldaşmak, başkalarının dikkatini dağıtmak, izinsiz şarkı söylemek, kaba ve saygısız davranmak, arkadaşlarının, sınıfın, öğretmenin eşyalarına zarar vermek, kopya çekmek ve çektirmek, diğer öğrencileri kızdırmak ve sataşmak, başkasının eşyasını çalmak, sigara ve sağlığı bozan bağımlılık yaratan ilaçlar kullanmak, yalan söylemek ve cinsel konulara aşırı ilgi.

Bazı öğrenciler ise başkalarına değil kendi haklarına ve yaşamlarına olumsuzluk katan davranışlar sergilerler. Bu davranış örneklerinden bazıları şöyle sıralanabilir; özgüven zayıflığı veya eksikliği, güçlü bir yalnız kalma eğilimi, okul korkusu, kendisine, çevresine, ödevlerine özen göstermeme; ürkeklik, çekingenlik, yeni sorunlarla karşılaşacağı endişesi, ifade edememe, oyunlardan uzak durma, sık sık dalıp gitme, yersiz kaygılar, öğrenmeye karşı isteksizlik, takıntılı olma, aşırı duyarlılık, yüksek sınav kaygısı, ihtiyacı olduğunda yardım isteyememe, gerginlik, övgüye coşkulanmama, her zaman ve herkes tarafından beğenilme arzusu, sosyal doyumsuzluk, yağcılık, aşırı ölçüde utangaçlık, başaramama endişesi, başarısızlık sonucunda aşırı huzursuzluk, öğretmene aşırı bağlılık, sorulara ilgisiz yanıtlar verme, aniden konuşmayı kesme, sorumluluktan kaçınma, ilginin kolayca dağılması, devamlı ilgi görme merakı ve arkadaşlarıyla iletişim kuramamadır.

Sorunlu öğrenci davranışları konusunun amacı, bir sınıf ortamında bireysel farklılıklara bağlı olarak değişik özelliklerde ve özür gruplarında yer alan öğrencilerin bulunabileceği düşüncesinden hareketle, söz konusu özel öğrencilerin tanınıp yöneltmesinde gerekli olan yeterlilikleri kazandırmaktır.

Problem Davranış

Problem davranışlar, öğrencilerin sınıf ortamında etkili işlev görmelerini engelleyen ve kendilerinin/akranlarının güvenliklerini tehlikeye sokan davranışlardır (B. Sucuoğlu). Yeni beceriler öğrenmeyi, var olan becerileri kullanmayı engelleyen,

sosyal etkileşimi olumsuz etkileyen, çevresine zarar verebilen durumlar, problem kabul edilerek değiştirilmek istenir.

Problem davranışlar; uygun olmayan sınıf davranışları ve zayıf ya da yetersiz çalışma becerileri olarak iki grupta toplanabilir.

Problem Davranışların Ölçütleri

Davranışın öğrencinin kendisinin ya da sınıftaki arkadaşlarının öğrenmesini engellemesi, davranışın öğrencinin kendisini ya da arkadaşlarının güvenliğini tehlikeye sokması, davranışın, okulun araç ve gereçlerine ya da arkadaşlarının eşyalarına zarar vermesi, davranışın, öğrencinin diğer öğrencilerle sosyalleşmesini engellemesidir.

Problem Davranışa Neden Olan Etmenler

Sınıf ortamının düzenlenmesi, sınıfın kalabalık olması, öğretim hızı, kullanılan ders araçlarının özellikleri, ders programı, dersin içeriği, öğretmenin/idarecinin davranışları, beklentileri ve çocuklara yaklaşımları'dır.

Sınıf öğretmeni, öğrencilerinin problem davranışlarını azaltmayı, böylece başarısını ve sosyal kabulünü arttırmayı amaçlamalıdır. Bu amaca ulaşmak için öğretmenin sistemli davranış kontrolü yapması ve problem davranışları bir plan çerçevesinde azaltması ya da ortadan kaldırması gerekmektedir. Bu plan 4 aşamadan oluşur; problem davranışın tanımlanması, davranışın gözlemlenmesi ve kayıt edilmesi, problem davranışların kontrol edilmesi, seçilen yöntemin uygulanması ve sonucunun değerlendirilmesi.

Problem Davranışların Tanımlanması

Problem davranışları tanımlamak için öncelikle öğrencinin davranışlarının ölçülebilir/gözlenebilir şekilde tanımlamak gerekir. Bunun öğretmene 3 yararı olur. Öğretmen hangi davranışı gözleyeceğine, yoruma ya da yanlış anlamaya gerek kalmayacak şekilde problemi tanımlamış olacaktır, davranış için hazırladığı program konusunda programın etkili olup olmadığını değerlendirmesini kolaylaştıracak ölçütler oluşturmasını sağlayacaktır, rehber öğretmen, idareci, anne-baba, varsa gönüllü çalışan ve stajyer öğrenciyle aynı davranışı tutarlı olarak gözleyebilecektir.

Problem Davranışların Gözlenmesi

Davranışın sıklığının/sayısının belirlenmesi: Davranışın gözlem süresi içinde kaç kez ortaya çıktığı belirlenir.

Davranışın süresinin belirlenmesi: Davranışın ne kadar sürdüğü, başlaması ve bitmesi arasında geçen süre belirlenir.

Davranışın bekleme süresinin belirlenmesi: Bir davranışı yapmaya başlaması için geçen süre belirlenir.

Davranışın şiddetinin/gücünün belirlenmesi: Öğretmen davranışın ne kadar güçlü olduğunu belirlemek istiyorsa, örneğin öfke nöbetinin şiddetini azaltmak istiyorsa davranışın şiddetini değerlendirir.

Davranışın şeklinin belirlenmesi: Davranışın şekli, neye benzediğinin belirlenmesidir.

Davranışın yerinin belirlenmesi: Davranışın nerede çıktığının belirlenmesidir.